

Ji Edîtoran

Îro cara duyem e ku Kurdiyât dergehê xwe ji mereqdar û ehlên ziman û edebîyata kurdî re vedike *û* carek din wan gazî sifreya xwe ya rengîn û dewlemend dike. Kurdiyât, bi vê merhebeyê û bi vê silavkirina nû gelekî bextewar e.

Di vê hejmarê da li ser ziman û edebîyata kurdî bi sê zimanên ji hev cuda, li gel goteraka danişnasîna pirtûkekê, heft gotarên lêkolînî hene. Ev gotar xwe bera rayên edebîyata kurdî didin û hewl didin ku jê zîl û ajarên nû derxîne.

Gotara yekem ji aliyê Abdulcebbar Kavak ve hatîye amadekirin ku tê da qala coxrafyaya kurdan dike ku di navbera çanda ereb, tirk û farisan da maye û ji wan binbandor bûye. Kavak derbeyan dike ku piştî ku bûne musulman, kurd li gel zimanê erebî hevnas bûne bes ew jî wek gelên di di qada edebîyatê da di bin tesîra farisîyê da mane, Ji ber vê heqîqeta han ya dîrokî, gotar li ser şopên farisîyê disekine ku di klasîkên kurdî yên tesewifî da dixuyên.

Di maqaleya duyem da, ku ji hêla Leyla Polat ve hatîye nivîsandin, qala dualiyê tê kirin ku di edebîyata kurdî ya klasîk da rû daye. Gotar li dor rengvedanên tesewifê diçerixe û xasseten li ser dualiya eqil û eşqê disekine ka di dîwana Melayê Cizîrî da çawa hatîye avakirin.

Di gotara sêyem da, Mehmet Yıldırımçakar ji xwe ra wek mijar heyranok bijartîye ku di nav edebîyata gel ya kurdî da cihekî resen digire. Di aliyê naverok û ruxsarî da li ser heyranokên kurdî dahûrîn çêkirîye û angaşt dike ku heyranokên kurdî li gor babet, newa û karîgerîyê têne dabeskirin.

Veysi İnci, ku xwedî gotara çaran e, dîwana Mela wek binemaya edebîyata kurdî dibîne û li ser motîfên çivîkan sekiniye ku di nav helbestên dîwanê da derbas dibin. We dîyar e ku jê encamên balkêş sadir bûne.

Di rêza pêncan da maqaleya Mahmut Dündar heye ku bi zimanê tirkî hatîye nivîsandin û li ser berhemên Ehmedê Xanî yên derbarê ilmîyetê rawestayê. Dündar derpêş dike ku Xanî erebî, farisî û tirkî jî zanibûye û merem kirîye ku bi wan kar û barên xwe yên ilmî asta çandî û zanyarî ya milletê xwe bilind bike.

Gotara şeşan ku ji aliyê Mehmet Emin Purçak ve hatîye nivîsandin qala kelmel û rolên wan yên di romanên Mehmet Uzun da derbas dibin de dike.. Purçak derdibirîne ku romannûs Uzun hin tiştên wek fotraf, wêne, kitab û amûrên muzîkê di romanên xwe da wek hêmanên çîroksaz bi kar anîne da ku bala lehengên xwe derbasî xwîneran bike.

Di gotara heftan da, ku ji aliyê Shazad Othman û Abdulhadi Timurtaş ve bi erebî hatîye amadekirin, çîroknûsê modern Latif Helmet bûye mijar û xasseten li ser çîrokên wî yên ji bo zarokan hatine nivîsîn, hin dahûrîn hatine kirin ka nix û halên însanî di nav herka çîrokan da çawa derbas dibin.

Di gotara pirtûkdanişnasîna da, İlyas Suvağci derbarê pirtûka bi navê *Destpêka Romana Kurdî (Gotarên li ser Romana Êwra Kavkazê)* da, ku di bin edîtorîya M. Zahir Ertekin û Mehmet Yıldırımçakar da hatîye amadekirin, hin nixandin kirine û li ser naverok, editor û nivîskarên gotarên pirtûkê hin rexneyên micid kirine.

Heta lihevciwîneke din li ser sifreya Kurdiyâtê, di nav xêr û xweşîyê da bimînin..

Editörlerden

Kurdiyat, bu gün Kürt dili ve edebiyatını merak edenler için ikinci kez kapısını ardına kadar açıp onları rengârenk ve zengin sofrasına davet ediyor ve yeniden merhaba deme mutluluğunu yaşıyor.

Bu sayıda Kürt dili ve edebiyatına dair üç ayrı dilden yedi araştırma makalesi ile bir kitap tanıtım makalesi bulunuyor. İlgili makaleler Kürt edebiyatının köklerine dalıp oradan yeni filizlerin arayışına çalışıyor.

İlk makalede Abdulcebbar Kavak, Kürtlerin yaşadıkları coğrafya itibarıyla Arap, Fars ve Türk kültürlerinin ortasında yer aldıklarını ve bu nedenle onların kendilerini çevreleyen mezkur toplumların kültürleriyle iletişim içinde olduklarını söylemiştir. Kavak, Müslüman olduktan sonra Arapçayla tanışan Kürtlerin, edebiyat alanında diğer toplumlar gibi Farsçanın tesirinde kaldıkları gerçeğinden yola çıkarak Kürt tasavvuf klasiklerinde Farsçanın izlerini araştırmaya çalışmıştır.

İkinci makalede Leyla Polat, Klasik Kürt Edebiyatında düalizmin ve tasavvufun yansımaları üzerinde durmuş ve bir mutasavvuf olarak gördüğü Melayê Cizîrî'nin Diwan'ındaki aşk ve akıl düalizminin belirlenmesi amacıyla yola çıkarak divanda aşkın ve aklın düalizmini değerlendirmeye çalışmıştır.

Üçüncü makalede Mehmet Yıldırımçakar, bir anonim Kürt halk edebiyatı türlerinden olan heyranokların tür ve şeklini belirleme üzerine eğilmiş ve heyranokları içeriğine ve şekline yönelik özelliklerine göre analiz etmeye çalışmıştır. Yıldırımçakar, heyranokların konu, ezgi ve fonksiyonuna göre türler saptadığını ve hem içerik hem de şekil açısından orijinal özelliklere sahip olduğunu iddia etmiştir.

Dördüncü makalede Veysi İnci, Kürt yazılı edebiyatın temel taşı olarak değerlendirdiği Melay-i Cizîrî'nin divanında ismi geçen kuşların motifi üzerinde durmuş kültürel ve mitoloji özelliklerini incelemiştir. Konuya dair merak uyandıran sonuçlara varmıştır.

Beşinci sıradaki makalede Mahmut Dünder, Türkçe olarak ele aldığı makalesinde Ahmed-i Hanî'nin ilmi faaliyetlerini ve bu faaliyetlerin sonucu olan eserlerini değerlendirmiştir. Hanî'nin Kürtçe'nin yanı sıra Arapça, Farsça ve Türkçe bildiğini söyleyen Dünder, onun bu faaliyetlerle halkın dini bilgi ve kültürel seviyesini yükseltmeyi gaye edindiğini belirtmiştir.

Altıncı makalede Mehmet Uzun'un romanlarında eşya ve eşyanın romanda oynadığı rolleri ele alan Mehmet Emin Purçak, yazar Uzun'un müzik araçları, fotoğraf, resim ve kitap gibi nesnelere kahramanlarının ilgilerini okuruna aktarmayı ve öykü kurucu unsurlar olarak eşyaların temsil gücünden istifade etmeyi hedeflediğini söylemiştir.

Shazad Othman ve Abdulhadi Timurtaş'ın Arapça olarak hazırladıkları yedinci makalede öyküleriyle modern Kürt edebiyatını zenginleştiren Kürt hikâye anlatıcısı Latif Helmet'in çocuklara yönelik yazdığı hikâyelerinde insani değerlerin tespiti ve yazarın bu konudaki gayretleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Kitap tanıtım makalesinde İlyas Suvağcci, M. Zahir Ertekin ve Mehmet Yıldırımçakar'ın editörlüğünde hazırlanan *Destpêka Romana Kurdî (Gotarên li ser Romana Êwra Kavkazê)* başlıklı çalışmayı değerlendirmiştir. Kitaptaki yazıları içerik olarak tek tek tanıttıktan sonra yazılara ve editörlere yönelik iddialı eleştirilerde bulunmuştur.

Kurdiyat'ın bir sonraki sofrasında buluşuncaya dek sağlıklı kalın..

Editorial Word

With its second riched volume, Kurdîyat has opened its door to whom are concerned about kurdish language and literature. Therefore it is a great pleasure to greet you again.

Besides an article of critising a book came out in the near past, there are seven articles in three different languages in this volume. Those articles try to search the bases of kurdish literature to get fresh branches.

In the first article which is about the results of being among different nations named arabs, persians and turks, Abdulcebbar Kavak discuss about how the other regions affect kurds' geography in terms of culture and literature. He mentions especially about the effects of persian on kurdish classic sufic literature products.

The second article which was written by Leyla Polat is concerned about dualism as a sufic matter in kurdish classic literature, searching especially the duality between wise and love in Melayê Cizîrî's diwan of poems.

The journal third article is by Mehmet Yıldırımçakar who has made a folkloric search about folk songs named heyranok in kurdish folk literature. Yıldırımçakar has tried to analyse heyranoks's content and forms, claiming kurdish heyranoks can be categorized in terms of theme, music and function.

The fourth aricle is by Veysi İnci who states in his work that Melayê Cizîrî's diwan is the base of kurdish written literature and has studied on birds' motifs in Mela's poems in different perspectives.

In his turkish article, Mahmut Dündar has studied on Ehmedê Xanî's didactic science works and products. He says that Xanî also knew arabic, persian and turkish, so he always made efforts to get high his society in terms of culture and science.

In the sixth article which was prepared by Mehmet Emin Purçak, it is mentioned about the rolls of some objects such as music instruments, photos, drawings and books

seen in Mehmet Uzun's novels. Purçak claims that Uzun used those materials at instructing his stories of novels to transfer his characters' interests to his readers.

Latif Helmet and his kurdish stories for kids are the object of the seventh article aranged by Shazad Othman ve Abdulhadi Timurtaş in arabic. They has tried to evaluate Helmet's stories and find human values and motifs in the his storical texts.

Finally, in his introduction article on a book named *The Beginning of Kurdish Novels (The Articles on The Novels of Caucasus Term)* came out lately under the edition by M. Zahir Ertekin ve Mehmet Yıldırımçakar, İlyas Suvağci has made an analytic evaluation and serious critics on both articles and their writers and editors in detailed.

Have a healty and nice time till the later volume of Kurdiyat..

Editors